

Bihce ja Báhce

gos: Lášmmohallanlanjas dahje olgun.

Ráhkaneapmi ja reaidut: Okta rávisolmmoš jodiheaddjin ja juoidá mainna merke vuolgga ja moala

Čilgehus:

Juohkit joavkku páraide. Nubbi lea Bihce ja nubbi fas Báhce. Soai čuožžuba guktot muhtin sárgá alde (mii lea vuolggasadji). Go jodiheaddji čurve Bihce, de galgá Bihce viehkalit nu johtilit go sáhtta iežas báikái, mii ovdagihtii lea mearriduvvon gos lea. Báhce galgá geahččalit su fáhtet ovdal go joavdá báikái. Nuppe háve jodiheaddji čurve Báhce, muhto ii galgga leat čielggas maid son čurve. Ii berre leat juste vurrot lága.

Ulbmil: Dáinna stohkosiin hárhjhallá lášmatvuoda ja mánná šaddá viehkat ja bivastuvvat. Jodiheaddji ferte gal vuolgga ja ruovttu gaskka heivehit oasseváldiid ektui.

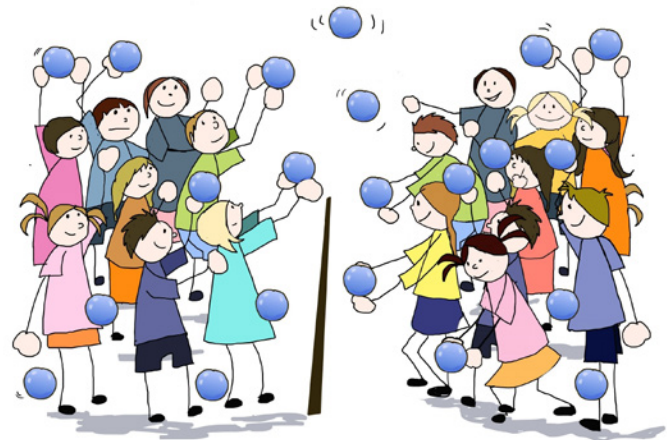

Buollibáhkas spábba

Gos: Lášmmohallansáles

Ráhkkanepmi ja reaidut: Juohkit mánnájoavkku guovtti jovkui. Juohkit lášmmohallansále guovtti sadjái. Nu ollu spáppat go ležžet. Sáhttet maid iešguđet sturrodagas.

Čilgehus: Mánát juhkkojit guovtti sadjái ja sin ruoktu lea goappát bealde sárge mii juohká lášmmohallansále. Jodiheaddji bálkesta buot spáppaid láhttái. Muital ahte spáppat leat buolli báhkkasat. Daid ii sáhte guhkká doallat ovdal go suorpmat “bullet”. Buohkat joavkkus galget nu johtilit ja snáhppilit go vejolaš bálkut spáppaid nuppi jovkui. Ii leat lohpi čiekčat spáppaid. Jodiheaddji čuojaha musihka dan botta go mánát bálkot spáppaid. Go musihkka bisána, de galget joavkkut bisánit bálkumis spáppaid ja lohkat man galle spáppa lea juohke joavkkus. Joavku mas unnimus spáppat vuoitá. Sáhttá mángii dahkat ná, ja loahpas rehkenastit guđe joavku vuittii enamusat.

Ulbmil: Hárjehallat lášmatvuoda ja snáhppilvuoda. Bivastuvvat ja šiedđaluvvat. Ovttasbargu. Hutkat mo čoavdit barggu jierbmámusat.

Časkke rieggái

Gos: Olgun dahje lášmmohallansáles

Ráhkkaneapmi ja reaidut: Ollu mánát čuoččastit riekkisin ja dollet gieđas.

Čilgehus: Ollu mánát čužžot ovtta bálldalaga ja dahket rieggá. Sii dollet guđet guimmiid gieđas. Okta galgá čuožžut ja viegadi birra rieggá, olggobealde. Son doške siivodet ovttá sealgái. Son gii doškejuvvo galgá viehkalit nuppe guvlui go son gii doškii ja soai galgaba gilvalit dan rabas sajis mii bázii go son guđii rieggá. Son gii vuosttamužžan olle rabas sadjái ja sáhtta dahkat rieggá ollisin fas, lea vuoitán. Mađe stuorát riekkis, dađe guhkit viehkat birra. Ná joatkibehtet dassá go buohkat leat beassan geahččalit viehkat.

Ulbmil: Duostat doallat nuppi gieđas. Viehkan. Suohtastallan. Gilvvohallat.

Čiehkástallan

Gos: Olgun, ja áinnas meahcis. Guovlu galgá datte ráddjejuvvon áidtiin vai ii oktage láhppo.

Ráhkkanepmi ja reaiddut: Ollu mánát, ja válljet ovtta gii lohká. Mearridehket man guhkás lohkki galgá lohkat. Omd, 30 rádjai.

Ohta lohká mearriduvvon logu rádjai, omd: 30 rádjái. Son čuožžu logadettiin seainni vuosttá ja doallá gieđaid vel čalmmiid ovddas, vai ii oainne. Earát viehkalit čiehkádit dan botta go lohkki lohká. Go lohkki lea geargan, de son čurve allasit ahte son lea geargan lohkamis: GEARGAN. Dasto son ohcagohtá sin geat leat čiehkádan. Earát galget njáhkát lagabui nu ahte lohkki ii fuomáš sin. Sii sáhttet muoraid ja miestagiid gaskka njáhkát. Lohkki/ohcci galgá geahččalit fuomášit ja gávdnat sin ja viehkalit lohkanbáikái ja došket seainni go son fuomáša gean nu ja čurvet su nama jitnosit. Ná joatká dassá go buohkat leat gávdnon. Muhtimat nagodit viehkalit ja došket seainni ovdal go lohkki joavdá dohko.

Boahtte lohkki válljejuvvo sin gaskkas geat fuomášuvvojedje ja eai ollen seaidnái došket. Sáhttibehtet mearridit eará báikki go seainni gosa došket. Dát čiehkástallan lea erenoamáš somá čakčaseavdnjadis.

Ulbmil: Ovttasbargu, leat jaskat, njáhkát, viehkan, áican.

Dohppet seaibbi

Gos: Lášmmohallansáles

Ráhkkaneapmi ja readdut: Ollu mánát. Báddebihttá juohkehažžii earret oktii. Dat galgá orrut buksalinnega siste dego seaibi ja dan galgá leat álki dohppet eret.

Čilgehus: Buohkain earret ovtta lea “seaibi”. Son geas ii leat seaibi, dáhtošii maid seaibbi, ja son dáhttu čohket nu ollu seaibbiid go sáhtta. Son ferte de geahččalit dohppet geas nu seaibbi. Sii geain leat seaibbit, dieđusge geahččalit váruhit ahte seaibbehis mánná ii beasa sin láhka dohppet seaibbi. Lea lohpi dušše ovtta seaibi nuppis dohppet. Son geas loahpas leat eanemus seaibbit, lea vuoitán.

Ulbmil: Viehkan, koordinašuvdna, kognitiiva ovdáneapmi (máhttit fáktet mánnga ášši oktanaga),

Ballonja duolmmastit

Gos: Olgun dahje lášmmohallanlanjas

Ráhkaneapmi ja reaiddut: Juohkehažžii ballonja maid bossut ja bátti/árppu mainna dan čatná olgeš dahje gurot juogelađđasii gitta.

Čilgehus: Mánát vihket guđet guimmiid manjis ja geahččalit duolmmastit ja bávkkihahttit ballonja. Sus geas ballonja ollis go buohkain earáin lea bávkkihuvvon, lea vuoti.

Ulbmil: Koordinašuvdna, šiedđaluvvan, bivastuvvan, suohtastallat.

Gonagasa mánát

Gos: Olgun dahje lášmmohallansáles

Ráhkkaneapmi ja reaiddut: Válljet ovttá gii galgá leat gonagas. Son čohkká stuolus, ja su ollu mánát leat rieggá olggobealde. Mánát galget čihkosis gávnnahit oktasaš barggu dahje virggi, omd bussevuoddji. Jodiheaddji.

Čilgehus: Go mánát leat gávnnahan makkár virgi sis lea, de galget sii mannat gonagasa lusa ja dadjat: “Buorre beaivi, gonagas.” Gonagas vástida: “Ipmele attii, mánát. Makkár virgi dis lea otnet?” Mánát čájehit rupmašiin (dramatiseret) virggi gonagassii. Jos son nagoda árvidit makkár virgi dat lea, de son viehkala ja geahččala fáhtet nu ollu mánáid go vejolaš ovdal go sii jovdet rieggá olggobeallái. Daid geaid son fáhte galget veahkehit su. Dat geat nagodit beassát rieggá olggobeallái, galget plánet ođđa virggi maid dramatiseret gonagassii. Dat nieida/bárdni gii guhkimusat birge ja loahpas ii leat váldon, árbe ruvnu ja šaddá ođđa gonagas.

Ulbmil: Viehkan, fáhten, ovttasbargu, dearvvaheapmi, dramatiseren, virggiid namahusaid

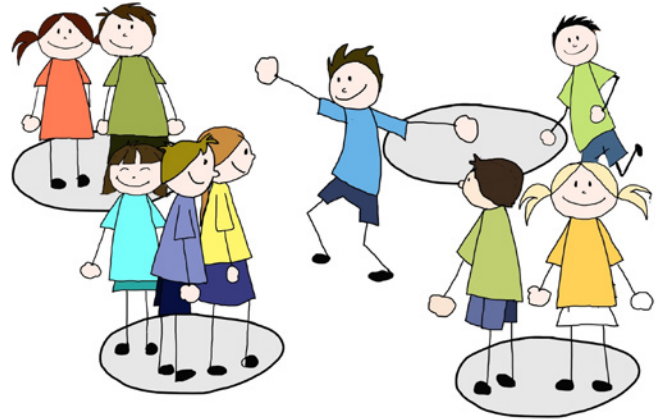
Hávga bohtá

Gos: Olgun dahje lášmmohallansáles

Ráhkkaneapmi ja reaidut: Okta gii jođiha stohkosa. Soabbi dahje krihtta mainna merket “jávrriid” – jorbasiid eatnamiid dahje lášmmohallansálie.

Čilgehus:

Dahket rieggáid mat leat “jávrrážat” gos “guolit” sáhttet vuojadit. Rávddut vuojadit ovttá jávrris, dápmmohat fas nuppi jávrris. Eará jávrriin leat: Soavvilat, čuovžžat ja vuskkonat. Hávga vuojada dan stuorra jávrris vaikke gos. Jođiheaddji gohčču guliid vuodjat johkaráigge stuorra jávráie gos hávga ássá. Hávga liiko eará guliid borrat. Jođiheaddji mearrida goas hávga bohtá ja čurve: HÁVGA BOAHTÁ. Dalle galgá son gii lea hávga geahččalit fáhttet nu ollu daid eará guliin go sáhttá ovdal go háhppehit vuodjalit ruovttuluotta iežaset jávráie. Daid geaid son lea fáhten, šaddet hávgan. Iežaset jávrris leat fas buohkat oadjebasat. Dát stoagus dáhpáhuvvá dassá go buohkat earret okta lea váldon. Son gii báhcá lea vuoitán, ja šaddá hávgan nuppi háve.

Ulbmil: viehkan, koordinašuvdna, dovdat sáivaguliid namaid,

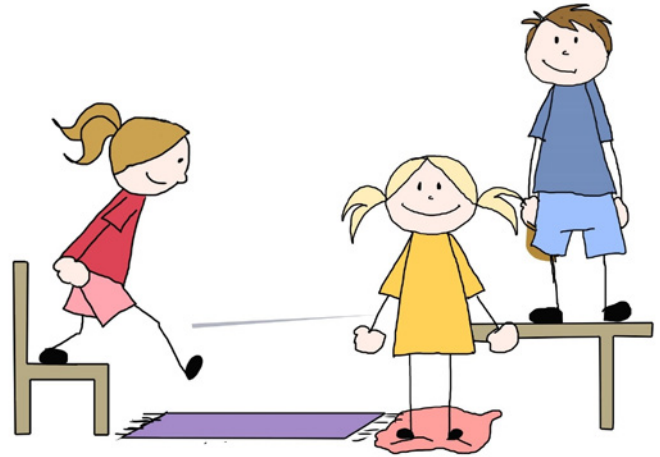

Ii leat lohpi guoskat láhttái/ eatnamii

Gos: Siste stobus dahje mánáidgárddis. Olgun, muhto dalle ferte bardit ávdnasiid olggos maid gaskka mánát sáhttet njuikkodit. Dat sáhttet leat omd. muorraguottut, kássat, spárkkat, beanjkat, plastihkkastobet, ránut, ja ollu eará.

Čilgehus: Jođiheaddji čuojaha musihka ja mánát lih-kadit musihkkii. Go jođiheaddji bisseha musihka, de galget mánát gávdat reaiddu dahje stobe dahje stuolu man ala njuiket. Ii leat lohpi bisánit, muhto galgá njuikut ja lávkut reaidduid gaskka ja geahččalit ahte ii guoskka láhttái/eatnamii.

Ulbmil: Balánsa, koordinašuvdna, njuiket julggiiguin čoahkis, lávkut guhkes lávkkiin, plánet ja gávdat čovdosiid.

Njoarostit ja darvvihit bohcco

Gos: Olgun

Ráhkkanepmi ja reaiddut: Čoarvvit ja suohpan/suohpanat. Muhtimat geat čohkkejit bohccuid. Merket sárgáin eatnamii gos áidi manná.

Čilgehus:

Bohccot leat guohtumin. De bohtet mohtorsihkkelat ja ATV vuoddjit, ja muhtun beatnagat. Sii galget čohket bohccuid gárdái. Bohccot čohkkejuvvojit gárdái, ja doppe leat njoarosteaddjit vuordimin sin. Sis leat suohpanat maiguin njoarostit ja darvvihit, ja niibi maiguin áigot mearkut čearpmahiid. Bohccot ruhtadit gárddis ja njoarosteaddjit galget geahččalit fáhtet sin, botnjat vulos ja merket.

Ulbmil: Viehkan, oahpásmuvvat dasa mo gárddástallan/mearkun dáhpáhuvvá, ovttasbargu.

Riebanbiedju

Gos: Olgun dálvet, dahje ráhkaduvvon riebanbiedju-stoagus (málla) maid geasset sáhtta geavahit. Ráhkkanepmi ja reiddut: Duolbmat muohttagii luotta mii šaddá stuorra rieggán ja das geainnut sisa unnit rieggái. Stuorra rieggá siste lea unnit riekkis. Doppe ássá rieban. Válljehekhet rieban. Earát leat riebanbivdit.

Čilgehus: Bivdit geahččalit fáhtet rieban, muhto sis lea lohpi dušše luottaid mielde viegadij ja sis ii leat lohpi njuiket ovttá luottas nubbái. Riebanbiejus sáhtta riebanriehtu veaháš vuoinjastit ovdal go fas duostá njáhkali olggos.

Ulbmil: Ovttasbargu, viehkan, lášmatvuohhta, hutkáivuohhta,

Sáttatgilvu

Gos: Olgun dahje lášmmohallansáles mas lea ribbaseaidni

Ráhkkaneapmi ja reaidut: Soabbi, heartapose, áinnas gorrojuvvon vai eai luodnan ja hearttat leavvat miehtá sále. Jodiheaddji.

Sáttatgilvu lea somás gilvu maid sáhtta mángga láhkai čadahit. Dálvet sáhtta fas čuoigat, geassit gielkká dahje hoigat spárkka.

Lášmmohallansáles: Guokte dahje golbma joavkku ráiddus. Son gii ovddimusas čuožžu lea heartapose. Son galgá viehkat nu johtilit go sáhtta nuppe geahčat lášmmohallansále ja goargnut ribbaseainni bajás ja luoitilit heartapose vulos siskkobealde bajimus doaresmuora seainnis. Dasto son ferte njiedjalit ja viežžat heartapose fas ja viehkalit iežas ráidui ja addit heartapose suinna gii čuožžu ovddimusas. Ieš manná manjimužžii ráidui. Ráidu mas buohkat leat viehkan ja gerget vuosttamužžan, lea vuoitán.

1. Olgun sáhtta merket láhtu ja bidjat soappi man birra galget mohkastit. Son gii viehká galgá sáddet nubái soappi.
2. Eará variánta lea ahte son gii viehká galgá guoddit čielggis nuppi, ja sáddet su ovddemužžii. Son gii lea guddon galgá fas guoddit su gii ovddimusas čuožžu. Ná besset buohkat sihke viehkat ja guddojuvvot.
3. Sáttatviehkan spáppain. Dát heive vuohkkasepmosit lášmmohallansáles. Juohke joavkkus lea spábba mainna galgá galkkahit (sprette) ja mohkkasaddat keailluid (kjegler) gaskka ovddus ja ruovttuluotta fas. Nubbi ráiddus joatká go vuosttamuš boahá ruovttuluotta ja ieš manná manjimužžii ráidui. Nu joatká dassá go buohkat leat beassan galkkahit spáppa ja vuoti lea dat joavku gii vuosttamužžan geargá.
4. Dálvet sáhtta sabehiiguin dušše hoigat (staking) ja čuoigat dábálaččat, hoigat sabehiiguin ovttá juolggi alde, dahje geassit guđet guimmiid gielkkáin dahje hoigat spárkkain.

Ulbmil: ovttasbargu, hárvánit vuoitit, vuoitáhallas, ja ii sivahit nuppiid/earáid, viehkan, šieddaluvvan, biva-stuvvan, gakkun, galkkahit spáppa,

Spáppastallan

Gos: Lášmmohallansáles

Ráhkkaneapmi ja reaiddut: Ollu spáppat muttát sturrodagas, nu ahte daid álkit sáhhtá dustet. Kjegler.

Čilgehus: Spáppastallan sáhhtá dáhpáhuvvat mángga láhkai:

1. Guovttis ja guovttis bálkesteaba ja dusteba spáppa.
2. Golmmas joavkkus, ja gaskkamuš galgá geahččalit fáhtet spáppa maid guovttis bálkuba ja dusteba. Lonu-hit saji go fáhte.
3. Bálkut spáppa seainne vuostá ja dustet fas.
4. Guhpirdit ja bálkestít spáppa nubbái.
5. Galkkahit spáppa ja nubbi galgá geahččalit rivvet spáppa alcces. Ii leat lohpi gieđain váldit eret, ferte galkkahit (stusse, sprette) dan alcces.
6. Bowling: Geahččalit deaivat keailluid (kjegler) spáppaiguin.
7. Bardit keailluid maŋŋálaga ja veaháš gaska. Mánát galge galkkahit spáppa mohkastettiin S hámis daid gaska.
8. Guovttis ja guovttis nuvkkiheaba spáppa guđet guoibmái.
9. Bálkestít spáppa áibmui, jorralit (dahje dahkat juoidá eará rupmašiin) ja dustet spáppa fas
10. Áddestallat: Okta välljejuvvo jodiheaddjin, ja earát dahket spáppain nu mo son. Lonuhehket jodiheaddji.

Ulbmil: Koordinašuvdna, hárvánit ja duostagoahtit dustet, ja bálkestít spáppa. Čalbme- ja giehtaovttasbargu. Balánsa.

Vealggástallan

Gos: Olgun dahje lášmmohallansáles

Čilgehus: Vealggástallan lea stoagus mas lea leaktu ja intensitehta. Dan sáhtta stoahkat iešguđet láhkai. Dás leat muhtin evttohusat, muhto dii sáhttibehtet iežadet vugiid gávnnaht.

1. Dábáleamos vuohki lea došket nuppi siivodet. Sus lea dalle vealgi ja ferte dalle geahččalit nuppi gean došket, vai beassá das eret. Earát geahččalit garvit ja vihket eret sus geas lea vealgi.
2. Vealggástallan lea somá maid spáppain. Tennis-spáppa dahje heartapose bálkesta ja geahččala deaivat earáid. Son gii deivo ferte bálkestit ja geahččalit eará ges deaivat, vai beassá vealggis eret.
3. Vealggástallan beagi. Buot oasseváldit galget beahkit, dahje njoammut, ja došket.
4. Vealggástallan činŋku. Buot oasseváldit galget činŋku geahččalit olit nuppi ja došket su.

Ulbmil: Buoridit ja hukset lášmatvuođa, viehkan, šieddaluvvan, bivastuvvan, givrodaga, koordinašuvvna.